

Lt. Anderson Hugh H. 10 G 5 Dodelijke verkenning

Gepubliceerd op: 11 april 2005

WIJHE - Zestig jaar geleden werd Salland bevrijd door de geallieerden. Op 9 april waren Nieuw Heeten, Heeten en vermoedelijk ook Mariënheem al bevrijd. Een dag later waren Lemelerveld en Luttenberg aan de beurt. Na hevige gevechten bij Schalkhaar vielen de Canadezen op 10 en 11 april Deventer binnen. Ook op 11 april werden Wesepe, Broekland en Raalte bereikt. Vanuit Raalte voerde het elfde peloton van luitenant Hugh Henry Anderson tegen de avond van die elfde april 1945 nog een verkenning uit richting Wijhe, waar zich veel terugtrekkende Duitsers verschanst hadden. Die tocht werd Anderson fataal, hij sneuvelde aan de Koestraat die na de bevrijding werd omgedoopt tot Lt. Andersonstraat.

Amateur-historicus Jan Veerman beschrijft de dramatische gebeurtenissen tijdens de verkenningstocht van Anderson en diens manschappen uitgebreid in het derde deel van 'Wijhe voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Dat kon 'meester' Veerman vooral dankzij Andersons hulpchauffeur en schutter Clarence J. Mitchell, die een nauwkeurig ooggetuigenverslag maakte.

Niet via de route Wijheseweg-Raalterweg, maar via Broekland, Oude Deventerweg en Boerlestraat zette het elfde peloton van de 17th Duke of Yorks Royal Canadian Hussars koers richting Wijhe.

De kolonne werd aangevoerd door een Staghound-verkenningswagen waarin de op 27 februari 1921 in de Canadese provincie Quebec geboren Anderson en vier bemanningsleden zaten, gevolgd door nog zes legervoertuigen met achttien manschappen. Bij een boerderij nabij het kruispunt van de Koestraat en de Zandwetering kwamen op korte afstand plotseling twee Duitse soldaten met Panzerfaust-wapens tevoorschijn en beschoten de Staghound, waarbij brand ontstond en munitie ontplofte.

We citeren Mitchell: 'Ineens vloog m'n baret van m'n hoofd. Ik raapte hem toch maar op en drukte hem weer op het hoofd. Ik wilde altijd netjes gekleed zijn. Op de weg stond luitenant Anderson met z'n pistool te vuren op Duitsers in de ramen van het huis. Ik zag hoe het vlees van zijn linkerbovenbeen over zijn laars hing. Waarschijnlijk veroorzaakt door scherven van de Panzerfaust. Om het hoofd had hij nog een verband over de wond die hij op 7 april opgelopen had tijdens een actie aan de Schipbeek bij Bathmen. Ik schreeuwde hem toe daar weg te gaan, dat iedereen uit de wagen was. Op dat moment klonk een mitrailleursalvo. Ik hoorde een schreeuw en zag dat Anderson viel, dodelijk getroffen. Dit alles gebeurde in een minuut of twee. Onmiddellijk daarop brak het gevecht in volle hevigheid los. De andere carriers en gevechtswagens kwamen naar voren en openden het vuur op de boerderij. Het huis raakte in brand en explosies weerklonken. Uit ramen en deuren vlogen Duitsers naar buiten en van verschillende kanten vuurden ze terug. Hun vuur zorgde voor een geluid, alsof er een trein met honderd wagons over je heen ging in een fractie van een seconde... Na het gevecht keerden we naar Raalte terug, zonder Staghound maar ook zonder luitenant Anderson die staande op de weg ons gelegenheid had gegeven dekking te zoeken', blikt Mitchell terug. 'Toen ik 's avonds mijn baret bekeek zag ik dat het embleem in 't midden was geraakt, een Duitse kogel was er op afgeketst. Ik begreep toen waarom op een gegeven moment m'n baret was afgevlogen! Ik heb hem daarna als een schat bewaard. Na de oorlog heb ik hem aan m'n moeder laten zien en daarna hij spoorloos. Nooit heeft m'n moeder verteld wat ze er mee gedaan heeft.'

De volgende ochtend werd Anderson met militaire eer door de Duitsers begraven op het land voor de boerderij van Van Dam. Op zijn graf plaatsten ze Andersons helm en een houten kruis. In 1946 werd Anderson herbegraven op de Canadese begraafplaats in Holten.

Bevrijding

45

Op 13 april werden Olst en Wijhe bevrijd. De Canadian Scottish van de zevende Canadese Infanterie Brigade onder leiding van luitenant-kolonel L.S. Henderson rukten via Wesepe op naar Olst. De Royal Winnipeg Rifles onder aanvoering van luitenant-kolonel L.R. Fulton arriveerden op 12 april in Raalte en trokken van daaruit via de Elshof verder richting Wijhe. De volgende ochtend bleek dat de Duitsers het IJsseldorp verlaten hadden - een dag eerder werden nog honderden, misschien wel enkele duizenden 'moffen' geteld - zodat Wijhe zonder slag of stoot kon worden ingenomen. Maar aan de overzijde van de IJssel hadden zich wel Duitse manschappen verschanst die het dorp nog drie dagen lang met granaten bestookten. Daarbij vielen onder de Wijnese bevolking nog twee doden. Pas op 16 april trokken de Duitsers zich terug en werd verder bloedvergieten voorkomen.

De Canadezen rukten gestaag op richting de noordelijke provincies. Onder hen ook Clarence Mitchell, die zich in zijn memoires Meppel, Sneek, Leeuwarden, Groningen en vervolgens de Duitse stad Leer kon herinneren. Na de oorlog kwam hij regelmatig terug naar Wijhe, waar hij onder meer gastvrij werd ontvangen bij de familie Veerman. Bij een van die gelegenheden bood de inmiddels overleden houtbewerker Mitchell een zware houten ketting aan, die nog steeds te bewonderen is in de Wijnese Oudheidkamer, samen met de periscoop van Andersons Staghound en allerlei andere voorwerpen, foto's (vooral van de Wijnese fotograaf Kleinmeijer) en documenten die herinneren aan oorlog en bevrijding.

Voorzitter Dini Bos-Kleinveldink van de Historische Vereniging Wijhe toont in de Oudheidkamer de periscoop van de verkenningswagen van luitenant Anderson (op de achtergrond diens portret). Jan Veerman laat de houten ketting zien die hulpchauffeur Mitchell maakte.

Bron: De Stentor

Tekst afkomstig van:

<http://www.stiwotforum.nl/viewtopic.php?t=3030&sid=f6f65fcd6b85028938c19df4e07416ec>